

Yönetişimin İlkeleri Ve Kent Konseylerine Yansımaları: Şanlıurfa Kent Konseyi Örneği

Principles Of Governance And Its Reflections On City Councils: Şanlıurfa City Council Example

ÖZET

Çalışmanın amacı; kamu kesimi, yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşları gibi çeşitli aktörleri kapsayan yönetim kavramının, kent konseyleri uygulamalarına olan yansımalarını araştırmak, kent konseylerinin uygulamalarını, sorunlarını incelemek, çözüm önerileri getirmek ve Şanlıurfa Kent Konseyi'nin çalışmalarını anlamak, açıklamak ve betimlemektir. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı; Şanlıurfa örneği ile kent konseyinin amaç, işlev ve önemini ortaya koyarak, uygulama noktasında tanınırlığının tespit edilmesi, meclisler, etkinlikler ve faaliyetler bağlamında Şanlıurfa kent konseyin hemşehrilik bilincinin oluşumuna olan katkısını araştırmaktır. Bu sorunsal üzerinden yapılan çalışma kapsamında ilk olarak, yönetim kavramının, amaç, özellikleri ve ilkeleri açıklanmıştır. Ardından genel olarak kent konseyleri ile ilgili kavramsal çerçeve ortaya konulup, daha sonra Şanlıurfa kent konseyi mevzuatı ve meclislerin uygulamaları irdelenmiştir. Çalışmanın son bölümünde, hemşehrilik bilinci ve kent kültürünün yerleşmesinde Şanlıurfa Kent Konseyi'nin işlevleri incelenerek elde edilen bulgular ışığında öneriler geliştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre Şanlıurfa Kent Konseyi hemşehri bilincini dikkate alan bir düşünce ile Şanlıurfa potansiyelini harekete geçirmeyi amaçlayan çok aktörlü ve katılımcı bir bakış açısına sahiptir. Diğer taraftan özellikle yapılan etkinlik ve faaliyetler gözden geçirildiğinde kent konseyi oluşumunun geniş halk kitleleri tarafından tanınırlığı ve bilinirliği noktasında eksiklikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada yöntem olarak Şanlıurfa Kent Konseyi resmi web sitesi taranmış ve yönetim ilkeleri bağlamında 5393 Sayılı Belediye Kanununun 76. Maddesine dayanarak oluşturulan Şanlıurfa Kent Konseyi Yönetmeliği ve çalışmanın amacı doğrultusunda literatür incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kent Konseyleri, Yerel Yönetimler, Katılım.

ABSTRACT

The purpose of the study; The aim of the study is to investigate the reflections of the concept of governance, which includes various actors such as the public sector, local government and non-governmental organizations, on the practices of city councils, to examine the practices and problems of city councils, to propose solutions and to understand, explain and describe the work of Şanlıurfa City Council. In this context, the main problematic of the study is; By revealing the purpose, function and importance of the city council with the example of Şanlıurfa, determining its recognition at the point of application, and investigating the contribution of Şanlıurfa city council to the formation of citizenship awareness in the context of assemblies, events and activities. Within the scope of the study conducted on this problematic, firstly, the concept of governance, its purpose, features and principles are explained. Then, the conceptual framework regarding city councils in general is presented, and then the Şanlıurfa city council legislation and the practices of the councils are examined. In the last part of the study, the functions of Şanlıurfa City Council in establishing citizenship awareness and urban culture, and the findings and suggestions obtained in ensuring the recognition of the council were developed. According to the findings obtained from the research, Şanlıurfa City Council has a multi-actor and participatory perspective that aims to activate the potential of Şanlıurfa with an idea that takes into account the consciousness of its citizens. On the other hand, when the activities and activities carried out were reviewed, it was concluded that there were deficiencies in the recognition and recognition of the city council formation by the broad masses of people. In this study, the legislation was scanned as a method and the Şanlıurfa city council regulation, which was created based on Article 76 of the Municipality Law No. 5393, was examined in the context of governance principles. Other research conducted in line with the purpose of the study and the regulations in the legislation were examined.

Keywords: City Councils, Local Governments, Participation.

GİRİŞ

Yönetişim kavramı buradan hareketle, küreselleşme ve serbest piyasa koşulları ile devletin küçülmesi ve ona bir yanıt veya oluşan boşluğun tamamlanması düşüncesi ile geliştirilmiştir (Biçer, 2006: 24).

Yönetişim Kavramı

¹Öğr. Gör. Dr., Harran Üniversitesi, Hilvan MYO, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı, Şanlıurfa, Türkiye

Serap Ateş¹

How to Cite This Article
Ateş, S. (2025). "Yönetişimin İlkeleri Ve Kent Konseylerine Yansımaları: Şanlıurfa Kent Konseyi Örneği", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 11(1): 26-39. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14751479>

Arrival: 29 October 2024
Published: 30 January 2025

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Yönetişim (governance), “yönetim” ya da “yönetmek” (to govern) kavramından üretilmiştir. Kavram ilk olarak Dünya Bankası, 1989 raporunda kullanılmış olup, son 30 yıl içinde popüler olmuştur. Yönetişim kavramı çatısı altında, kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarını kapsayan bir sistem, kendi aralarındaki ilişkiler ve karşılıklı etkileşimi tanımlamak için kullanılmaktadır. Yani merkezi yönetim ve yerel yönetimin dışında sivil toplum kuruluşları, özel girişimler ve kar amacı taşımayan kuruluşları kapsayan aktörlerin varlığı ve bu aktörlerin yönetim sürecine dahil edilmesidir. Başka bir ifade ile yönetişim, kamu kesimini, devleti ve siyasi iktidarı sınırlandırmamakta, bunlarla beraber özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarını da sürecin vazgeçilmez aktörleri olarak görmektedir. Yani yönetişim geniş aktörler yelpazesidir (Eryılmaz, 2014: 60). Yönetişim kavramı olarak, toplumsal politik düzendeki tüm ilgili aktörlerin ortak uğraşlarıyla ulaşılan sonuçların oluşturduğu düzen veya yapıdır (Bozkurt ve Ergun, 2014: 274).

Farklı bir bakış açısıyla yönetişim kavramı, verimliliği giderek azalan klasik yönetim düzenlerinin yalnız başlarına hareket etmek yerine birlikte yönetim, birlikte düzenleme, birlikte üretim ve kamu kesimi-özel sektör ortaklığı (işbirliği) kapsamaktadır (Göymen, 2000: 6).

Genel kabul gören tanımına göre yönetişim, ayrımı bulanık şekilde olan kamu kuruluşları ve özel sektör kesimi arasındaki sınırlarda ortaya çıkan yönetim biçimlerinin göstermekte (Stoker, 1998:17) ve yönetimin çok daha iyi yönetebilmek için yeniden yapılandırılmasıdır (Özer, 2006: 60).

Yönetişimin Temel Amaç ve Özellikleri

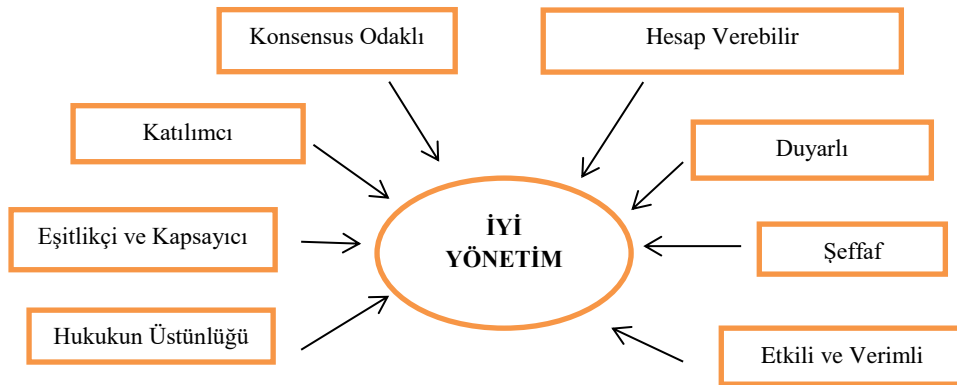
Yönetişim kavramının özellikleri olarak çok aktörlü yapı, katılım, hesap verebilirlik, saydamlık, yerindelik, yönetim katmanları arasındaki uyum ve hukukun üstünlüğü sayılabilir. Yönetişim modelinde, yönetilenler aynı zamanda birer paydaştır ve karar alma sürecine aktif olarak katılırlar (Uysal ve Atmaca, 2018: 414).

Yönetişim kavramının ilişkili olduğu ve ifade ettiği süreçler şu şekilde tanımlanmaktadır (Stoker, 1998: 18):

- ✓ Yönetişim kavramı hükümet etme ile birlikte, onun da ötesinde sayılan bir dizi kurum ve aktörleri ifade eder.
- ✓ Yönetişim, sosyal ve ekonomik nitelikli konuların sorun çözümünde, ortakların iç içe girmesi olarak tanımlanır.
- ✓ Yönetişim, kolektif faaliyetlerde biraraya gelen aktörler arasında oluşan ilişkilerde bağımlılığı esas alır.
- ✓ Yönetişim, süreçte rol alan aktörlerin bilgi ağlarının yönetilmesinde kendileri sorumludur.
- ✓ Yönetişim, güç ve otoriteye başvurmadan yönlendirme ve rehberlik amacıyla yeni araç ve teknik kullanma yeteneğini ifade eder.

Yönetişim, bir devletin kaynak yönetiminde resmi ve gayri resmi kurumlar aracılığıyla otoritenin uygulanması noktasında çok yönlü bir kavramdır. Yönetimin kalitesi, bu güç uygulamasının vatandaşların yaşam kalitesi üzerindeki etkisiyle belirlenir (Huher & Shah, 1998: 2).

Yönetişimi besleyen en önemli unsur, 1970’lerde ortaya çıkan ve ulus-devletlerin toplumları yönetme yeteneğini kaybettiğini savunan düşünce ve görüşlerdir. Bu görüşlerden biri “yönetebilirlik krizi”dir (Bayramoğlu, 2002: 100-101). Yönetebilirlik krizi, esasta devletin ülke içinde bulunan ve ulusüstü örgütlerle olan yapıları yönetemediği görüşüne göre temellendirilmiştir. Kavramın ilham aldığı diğer kanal ise piyasa-devlet ilişkileri kapsamında devletin piyasa ilişkilerinin düzenlenmesinde önemli olduğu görüşünü kabul eden Yeni Kuramcı İktisat Okulu’nun görüşleridir.

Şekil 1: İyi Yönetişimin Özellikleri

Kaynak: Kelly, 2010

Yönetişim, yönetim çalışmalarının söz konusu olduğu tüm örgütleri ilgilendirmektedir. Konunun kapsamının bu kadar geniş olması nedeniyle tanımlamalarda farklılıklar bulunmaktadır. Yönetişim bağlamında sayılabilecek ilkeler; katılım, öngörülebilirlik, karar almada şeffaflık ya da açıklık, hukukun üstünlüğü, hesap verebilirlik veya tutarlılık ve etkinliktir (Barış, 2020: 419).

Yönetişimin İlkeleri

Yeni kamu yönetimi (YKY) anlayışı ile birlikte kamu yönetiminde birçok kavram ve ilke ortaya çıkmıştır. Yönetişimin daha iyi ve doğru ifade edilebilmesi için onun ilkelerinin de tanımlanması gerekmektedir. Yönetişimin ilkeleri şu şekildedir:

Açıklık-Saydamlık:

Yönetimde açıklık ilkesinin, 1960'lı yıllarla yaygınlaştığı, ABD, Fransa gibi gelişmiş ülkelerde; yönetimde açıklık ilkesinin uygulama alanının yasal bir zemine oturtulduğu, gelişmekte olan ülkelerde ise uygulamanın daha yavaş ilerlediği görülmektedir (Koçak, 2010: 118). Açık yönetimin aşağıda sayılan üç boyut bugün birçok ülkede çeşitli yasal düzenlemelerle hayata geçirilmektedir:

Yönetimde açıklık genellikle saydamlık ile aynı anlamda kullanılmakta olup, açıklık saydamlığı da kapsamaktadır. Yönetimin açıklığı üç karakteristik özellik ile tanımlanabilir (DPT, 2007: 6):

- ✓ Saydamlık: Kamusal eylemlerle bu eylemlerin kimler tarafından gerçekleştirildiğinin halkın denetimlerine açık olmasıdır.
- ✓ Ulaşılabilirlik: Vatandaşların hizmete ve kamusal bilgilere hızlı ve kolayca ulaşabilmesidir.
- ✓ Cevap verebilme (responsiveness): İhtiyaç, beklenti ve yeni görüşlere yanıt vermeye hazır olma durumudur.

Açıklık ilkesi kapsamında, vatandaşların yönetimle olan ilişkileri gözden geçirilmekte vatandaşların kamusal bilgi ve belgelere ulaşımı "lütuf" değil "talep"e doğru değişmiş ve sonunda bir yasal hak oluşmuştur.

Açıklık ilkesinin karşısında gizlilik ilkesi bulunmaktadır. Gizlilik, Weber'e göre bürokratik örgütlere özgü bir üstünlüktür ve yönetenlerin eleştiri korkusu, diplomatik, ticari ve askeri politikaların güvenliğini sağlayarak, mesleğin içinden yetişenlerin toplumda üstünlüğünü sağlama amacındadır (Dilaveroğlu, 2020: 49).

Açıklık ve şeffaflık ilkeleri ile ilgili dünya ülkelerinin ilginç deneyimleri bulunmaktadır. Bunlardan biri SSCB eski Genel Sekreteri M. Gorbaçov'un "glasnost" ve "prestorka", yani "açıklık" ve "yeniden yapılanma" başlığı altında gerçekleştirdiği reform çalışmalarıdır. Kamuda ve hayatın tüm sektörlerinde açıklığın önemine vurgu yapılsa da çok uzun yıllar dışa kapalı ve demokratik düzene uzak bir şekilde idare edilen Sovyetler Birliği ülkelerinde açık yönetimin olmayışının sonuçları bu ülkelerin dağılmasıyla neticelenmiştir. Açık yönetimin bilgi edinme, ulaşılabilirlik ve cevap verebilme boyutları birçok dünya ülkesinde uygun politika, yasalar ve düzenlemelerle hayata geçirilebilmektedir (DPT, 2007):

- ✓ Bilgi edinme kamuoyu denetiminin ön kriterini teşkil eden açık yönetimin temelini bazı ülkelerde kamu kurumları performansları ile ilgili rapor düzenleyerek vatandaşların bilgisine açmaktadır.
- ✓ İdari usul yasalarının benimsenmesi, kabul edilmesi yönetimde açıklık için önemli bir araç iken, bürokratik işlemlerin azaltılarak idari işlemlerin basit bir hale getirilmesi vatandaşların bilgiye ulaşmasını kolaylaştırıcıdır.
- ✓ Yerindelik ilkesine yer verilmesi, alt kademedeki çalışanlara yetki devri ve yerinden yönetim devleti vatandaşlara yakınlaştıran önemli uygulamalardandır.
- ✓ Düzenlemelerin yalın ve anlaşılır olması, karmaşık anlatımlardan ve ifadelerden kaçınılması ve gerekçeli düzenlemeler birçok ülke tarafından kabul edilen önemli hususlardır.
- ✓ Bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, elektronik devlet giriş sistemleri zaman ve mekan sınırlarını ortadan kaldırarak, vatandaşın kamusal bilgilere ucuz ve hızlı ulaşmasını sağlamaktadır.
- ✓ Açık bir yönetim sisteminin en önemli süreçlerinden biri de yönetimin vatandaşlardan gelen soru ve beklentilere cevap verebilmesidir.

Kaldı ki idarenin iş ve işlemlerinin gözetim, gözlem ve denetim biçimlerinin, milletin vekilleri ile birlikte vatandaşa da "İdare Çarkı"nın dönmesini aksatmayacak şekilde çeşitli yöntemlerle açık tutulması, demokrasinin gereğidir (Güran, 1982: 103).

Hesap Verebilirlik:

Hesap sorma, hesap verme kişilerin günlük hayatının birçok alanında ve değişik şekillerde karşılaştığı bir olgudur. Gönülden kabul etme veya meslek gereği ile hesap verme durumu söz konusudur. Bu açıdan değerlendirildiğinde özel sektör ve kamu kesiminde hesap verebilirlik ilkesinin uygulama alanı olduğu dikkati çekmektedir. İlkenin, muhasebe bilimi kökenli olduğunu görülmektedir. Hesap verebilirliğin kökleri, 1085'te Britanya kralının hâkimiyetindeki bütün mülk sahiplerinin mülklerinin "domesday" olarak ifade edilen defterlerde kayıt altına alınmasına dayanır. Bugüne gelindiğinde ilke, bu anlamının da ötesinde yönetim kavramının önemli bir ögesini teşkil etmektedir (Ateş, 2008:191-192).

Bireyin sorumluluğu ile birlikte, bir örgüt üyesinin bulunduğu örgütten yüksek kademedeki yetkililere hesap verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Yönetici astına karşı hesap sorma hakkına sahipken, otorite, yetki, güç ve hesap verme arasında denge sağlaması gerekmektedir (Tunçer, 2018: 187).

YKY, geleneksel kamu yönetiminde hakim olan kamu yönetiminin siyasal liderlik karşısında sorumlu olmasını yetersiz ve eksik olmakla eleştirirken, yeni hesap verme teknikleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bunlardan biri de yönetsel hesap vermedir. Yöneticiler sadece kural ve prosedürleri takip etmekle sorumluluklarını yerine getirmiş sayılmamakta, sonuçlarından da sorumlu tutulmaktadır. Fakat bu aşamada, yönetme serbestisinin tanınması, idareci değil yönetici kimliğinin ön plana çıkmasını sağlamaları gerekmektedir. Bu noktada yetkilerin merkezden alt kademelere devri, kaynak yönetimi ve örgüt işleyişi ile ilgili yöneticilere karar alma ve uygulayabilme yetkisi tanınmalıdır (Sözen, 2005: 80-90).

Hesap verebilirlik ilkesi, otoriter rejimlerin baskıcı davranışları karşısında denge ve kontrol mekanizması şeklinde değerlendirilir ve liberal ve anayasal demokrasilerin ana karakteristik özelliklerindedir (Şamdan, 2023: 930).

Hesap verebilirlik, kamu yönetimi alanında yaygın olarak kullanılan kavramlardan biridir. Hesap verebilirlik, herhangi bir kişi veya grubun, yaptığı eylem ve işlemlerden dolayı, kendisinin dışında farklı kişi veya gruba açıklama yapması ya da cevap vermesidir. Yapılan çeşitli uğraşlara rağmen kimi durumda hesap verebilirliğin zorlukları vardır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (Eryılmaz ve Biricikoğlu, 2011: 30).

- ✓ Özel uzmanlık gerektiren teknik bilginin artması,
- ✓ Tam zamanlı çalışma durumunun avantajları,
- ✓ Mevcut kamu personel düzeninin koruyucu niteliği,
- ✓ Bürokrasinin, bürokrasi aracılığıyla denetimi,
- ✓ Koordinasyondaki hata ve eksiklikler,
- ✓ Siyasi yönlendirmede ve liderlikteki eksiklikler,
- ✓ Organizasyonların yapısal anlamda karmaşık oluşu,
- ✓ Ölçek ve çalışma alanı açısından kamu yönetiminin büyüklüğü,
- ✓ Çoğu kamu faaliyetlerinin ihale yöntemiyle özel sektöre devri.

Yönetimlerde etkin hesap verebilirliğin birtakım öğeleri bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (Gül, 2008: 73):

- ✓ Rol ve Sorumlulukların Açıkça İfade Edilmesi: Hesap verme ilkesinde olan tarafların rol ve sorumlulukları net olarak belirlenmiş, doğru anlaşılması gerekmektedir.
- ✓ Performans İle Beklentilerin Açık ve Net Olarak Ortaya Konulması: Amaç, kısıtlama ve istenen başarı net, anlaşılır, belirgin ve üzerinde anlaşmaya varılmış olmalıdır.
- ✓ Beklentiler ve Mevcut Kapasite Arasında Denge Sağlanmalıdır. Performans ve beklenenler ile yetki, beceri ve elde edilen kaynaklar arasında denge, belirgin bir ilişki olmalıdır.
- ✓ Raporlar Güvenilir Nitelikte Olmalıdır. Varılan performans düzeyini ve hangi başarılarla ulaşıldığını ifade etmek için bilgi; güvenilir bir şekilde ve zamanında raporlanmalıdır.

Hesap verebilirliğin amaçları şu şekilde sıralanabilir (Demirkıran, Eser ve Keklik, 211: 6):

- ✓ Kamusal anlamda verilen yetkilerin hatalı kullanımının ve suistimal edilmesinin kontrolü,
- ✓ Kamuya ait kaynakların hukuka ve kamusal ilke ve değerlere dikkat edilerek kullanımı ve güvence altına alınması,

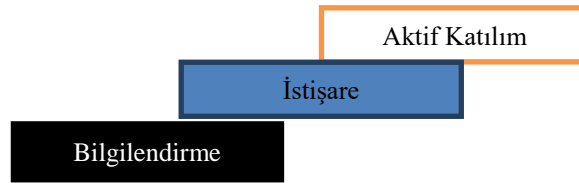
✓ Kamu yönetimi ile yönetim bağlamında çok sık dile getirilen sürekli öğrenmenin teşvik edilmesi.

Hesap verebilirlik ilkesi kısaca bir kimsenin ya da kurumun yaptıkları iş ve işlemlerden ötürü farklı başka bir otoriteye açıklama yapması şeklinde tanımlanabilir.

Katılımcılık

Katılımcılık ilkesi, devletin çeşitli politika oluşturma, uygulama ve denetleme işlemlerinde vatandaşın ve sivil toplum örgütlerinin sürece dahil olmasıdır (DPT, 2007). Farklı bir anlatımla, vatandaşların, doğrudan ya da kendilerini temsil eden kurumlar aracılığıyla, politika oluşturma karar alma süreçlerine katılmalarıdır. Katılımla politika oluşumu aşamalarında farklı çıkar grupları arasında uzlaşma sağlanır ve vatandaşlar ortak çıkar amaçlı hareket edebilmektedir (Özer ve Önen, 2017: 166).

Katılım, idare ve vatandaş arasında uçurum olmasını engelleyen yöntemlerdendir (TEPAV, 2008). İyi yönetim modeli dikkate alındığında; mümkün olan durumlarda ve düzeyde katılım desteklenmelidir. Vatandaş-devlet ilişkilerini daha güçlendirmek için sivil toplum aracılığıyla yönetime katılımın artırılması amaçlanmaktadır. Ülkemizde bu anlamda yönetime katılma araçları Avrupa'ya oranla kısıtlı olsa da 2000'li yıllarda çeşitli reformlar yapılmış ve katılımın güçlendirilmesi amaçlanmıştır. 5399 sayılı Belediye Kanunu ile oluşturulan kent konseyleri yerel anlamda katılım adına oluşturulmuş önemli bir örnektir (Ateş ve Buyruk, 2018: 84).

Şekil 2: Katılım Merdiveni

Kaynak: TEPAV, 2008: 19

Kamusal katılım çoğu zaman “katılım merdiveni” olarak ifade edilen yöntemle yapılır. Katılım merdiveni Şekil 2 ile ifade edilmiştir. Her adım daha yüksek katılım düzeyini belirtir ve her bir katılım için farklı araç setleri kullanılır.

Etkinlik

Yönetimlerde, usullerin ve kurumların, sahip olunan kaynakların verimli bir şekilde kullanılmasını sağlayacak sonuçlar vermeleri gerekmektedir. Bu anlamda ilke, vatandaşların yönetimde yer alanlarca dinleneceklerini bilmeleri gerekmektedir (Özer ve Önen, 2017: 166). İlkenin özünde, organizasyon çalışmalarının, ekonomik içerikli faaliyetler olması gerekmektedir. İşletme çalışmaları, rasyonelliğe dayanır. Verimliliği etkileyen faktörlerin sürece dahil edilmesi, etkinliği artırmak için önem arz etmektedir (Tunçer, 2018: 175). Buradan hareketle, etkinlik kavramının verimlilik kavramını da kapsayan geniş bir ölçüt olduğu, verimli olup olmadığına dikkat edilmeksizin örgütün amaçlarına ulaşma düzeyini belirtir. Etkinlik verimli olsun veya olmasın, çıktı ile ilişkili olup, verimlilik ise bu sonuca nasıl ulaşıldığını ifade eden bir araçtır. Söz gelimi, etkinlik insan gücü, para ya da herhangi bakımdan neye mal olursa olsun, benimsenmiş hedeflere en az maliyet ile varmayı öngörür. Yönetimler, verimli sonuçlara varabilmek için etkili olmak, etkili olmak için de verimli çalışmalıdır (Aydın, 2016: 237).

Demokratik bir ülkede, vatandaşlar politika oluşturma sürecinin başlangıcından sonuna kadar sürece dâhildir. Amaca ulaşmak için gereken faaliyetlerin tanımlanmasından sonra, uygulama mümkün olan en etkin şekilde gerçekleşmelidir. Ardından değerlendirme hayata geçirilmelidir. Amaçların gerçekleşmesi noktasında kaynakların etkin ve verimli kullanılabilmesi için yönetimlere güven duyulmalıdır (TEPAV, 2008). Yönetimin amaçlarının açık, bu süreçte gerçekleştirilen faaliyetler net, zamanlı ve anlaşılır olmalıdır. Etkinlik ilkesi amaçlara varabilmek için “doğru işleri yapmaya” işaret eder.

Tutarlılık

Yönetim sürecinde verilen kararların hem birbirleriyle, hem de zaman içerisinde uyumlu şekilde olması devlet tarafından yapılacak düzenlemelerin öngörülebilir nitelikte olmasını ve vatandaşların güven duyacakları ortamda ileriye dönük gelişim yatırımlarını mümkün kılar (Arslaner ve Karaca, 2017).

Yönetişim kavramı, vatandaşın güvenliğinin sağlandığı, hukuksal üstünlüğün gerçekleştiği ve yargı bağımsızlığının olduğu, kamu harcamalarının doğru ve adil bir biçimde yönetimini yapan kamu kurumlarını, siyasi liderlerin hesap verebildiği saydam yönetimi sağlamaya yöneliktir (Özer ve Önen, 2017: 165).

KENT KONSEYİ

Kent hayatında; hemşehrlik bilincinin ve kent vizyonunun oluşması, kentin haklarının ve hukukunun korunarak, sürdürülebilir kalkınma, çevreye daha duyarlı, sosyal anlamda dayanışma ve yardımlaşma, hesap sorma, hesap verme, saydamlık, katılım ve yerinden yönetim gibi ilkeleri hayata geçirmek için her belediyede kent konseyi oluşturulmuştur (Eryılmaz, 2014: 194).

Kent Konseylerinin Tarihi

Kent konseylerinin tarihi Gündem 21, Yerel Gündem 21 ve Avrupa Kentsel Şartı'na dayanmaktadır. Gündem 21, kalkınma ile çevre faktörü arasında denge oluşturmaya yönelik sürdürülebilir kalkınmanın hayata geçirilmesi için, küresel uzlaşma ve politik taahhütlerin üst düzey ifadesi olan eylem planıdır. (Sağır, 2003: 29). Brundland Raporu ile,1992 BM Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda çok daha yoğun bir şekilde tartışılmış, 117 devlet başkanının katılımı ile 800 sayfadan oluşan Gündem 21 kabul edilerek, hedefin ulaşılması için ilke ve planlar belirlenmiştir. Gündem 21'de dikkati çeken temalar, çok aktörlülük ve küresel ortaklık gibi kavramlar iken, halk, gönüllü kuruluşlar ve sivil toplum birlikteliğine önem verilmiştir. Uluslararası, ulusal ve yerel şeklinde detaylı olarak ele alınan, Gündem 21, yerel yönetim birimlerine çok önemli ve büyük görevler verilerek "Yerel Gündem 21" oluşturulmuştur (Erkul, Baykal ve Kara, 2013: 86).

Yerel Gündem 21, ilk olarak yerel sürdürülebilir, gelişme problemlerinin aşılmasına yönelik, uzun vadeli, stratejik plan hazırlanması için yerel düzeyde Gündem 21'in amaçlarına ulaşılmasını sağlayan çok aktörlü, katılımcı süreç olarak tanımlanmıştır. Dört temel hedef üzerine inşa edilmiştir (Sağır, 2003: 32):

- ✓ Yerel yönetimlerin, o yörede yaşayan halk ile birlikte kente ait ortak görüş elde etmeleri,
- ✓ Uluslararası nitelikli toplulukların yerel yönetimlerle işbirliğinin artırılması, uluslararası ölçekli işbirliklerinin güçlendirici girişimlerin desteklenmesi.
- ✓ Tecrübe ve bilgi alışverişini artırmak için yerel yönetim birlikleri ve diğer yönetimlerle koordinasyon ve işbirliğinin geliştirilmesi,
- ✓ Her ülkede yerel yönetimlerin, karar, plan ve uygulama gibi aşamalarına kadın ve gençlerin etkin katılımını sağlayan programların düzenlenmesi ve uygulanması.

Türkiye'nin Yerel Gündem 21 Eylem Planı ile tanışması 1996'da İstanbul'da düzenlenen BM HABITAT II "İnsan Yerleşimleri Konferansı (Kent Zirvesi)" ile olmuştur. Toplantıda, sürdürülebilir kalkınmanın demokrasi, insan haklarına saygılı, hesap verebilen ve katılımcı ilkelerle temellendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Kent konseyleri, Yerel Gündem 21 Eylem Planının bir uygulama modelidir (Dur, 2011: 88).

Yerel Gündem 21, çok çeşitli katılım mekanizmalarını sürece dahil ederek insan hakları, katılımcılık, demokrasi, şeffaflık, etkinlik, hesap verme gibi yönetim ilkelerinin benimsendiği yerel ortaklıklara dayanan yönetim anlayışı oluşturmayı amaçlamaktadır.

Kent Konseyinin İşlevleri

5399 sayılı kanun, kent konseyinin işlevlerini, kent vizyonunun ve hemşehriliğin geliştirilmesi, kent hak ve hukukunun muhafaza edilmesi, çevreye duyarlılık, katılım, sürdürülebilir kalkınma, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, hesap sorma ve hesap verme, saydamlık, yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirme şeklinde ifade etmektedir. Kent konseyinin amaçları genel olarak şu şekilde sıralanabilir (Çelik, 2013: 219-225):

- ✓ Katılımın Sağlanması ve Yönetişim: Kent konseyinin en belirgin işlevleri arasında, "katılım, yerinden yönetim, hesap sorma ve hesap verme bulunmaktadır. Yönetişim katılımın yerine getirilmesinde önemli bir etkidir. Yönetişim kavramı, saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindelik ve etkinlik gibi çok yönlü aktörlerle tanımlanabilen, toplumsal ortaklıklar esaslı yönetim anlayışıdır.
- ✓ Kent Hakkının Korunması: 5393 sayılı Belediye Kanun'da yer alan 76. madde kent konseyinin işlevlerini sıralamış ve bu işlevler arasında "kentin hak ve hukukunun korunmasına yönelik ifadeye yer verilmiştir. Kent Konseyi Yönetmeliği de "kentin kimliğine yönelik kültürel, tarihi, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkarak geliştirmek" hükmüne yer verilmiştir.
- ✓ Hemşehriliğin Geliştirilmesi: Yerel yönetim anlayışında, hemşehrlik bilinci hem yeteri kadar gelişmemiş hem de bu bilinçten ne anlaşıldığı tam olarak belli değildir. Bir kültür potası niteliği taşıması gereken kentler yoksul ile zenginin, eski ile yeninin, farklı din, ırk ve dillere mensup kişilerin bazen görünmez bazen de görünen çizgilerle sınırını belirledikleri mahalle ve semtlerde yaşamaktadırlar. Bu ayrışma ilk olarak büyük kentlerde tüm ayrıntılarıyla dikkati çekerken, küçük kentlerde de oluşmaya başlamıştır.

Kent konseyleri, yerel düzeyde vizyon ve hedeflerin şekillenmesinde ortak aklın ortaya çıkmasını sağlayarak, yaşanan sorunların aşılmasında, hemşehrilik duygusu esaslı, insanları bir araya getiren, sürdürülebilir kalkınma esaslı demokratik birimlerdir.

Kent Konseyinin Görevleri

26313 Sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği, kent konseyinin amaçlarını ve görevlerini açıkça ortaya koymuştur. Yönetmeliğe göre kent konseyinin görevleri şu şekilde sıralanabilir (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006: md.6):

- ✓ Yerel anlamda demokratik katılımın geliştirilmesini, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin oluşturulmasını, yönetişimin benimsenmesini sağlamak,
- ✓ Sürdürülebilir gelişmenin oluşması ve bu noktada ortaya çıkan sorunların çözümü için plan hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- ✓ Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşmasına katkıda bulunmak,
- ✓ Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- ✓ Kentin kimliğinde tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- ✓ Kent kaynaklarının verimli, adil ve etkili kullanımına katkıda bulunmak,
- ✓ Sürdürülebilir kalkınma felsefesine yönelik kent yaşam kalitesini geliştiren, çevreye hassas ve yoksulluğu yok eden programları desteklemek,
- ✓ Sivil toplumun gelişerek kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- ✓ Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal hayattaki etkinliklerini artırarak yerel karar alma birimlerinde aktif rol almalarını sağlamak,
- ✓ Kent yönetiminde katılım, saydamlık, hesap verebilirlik ve öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- ✓ Kent konseyinde ortaya çıkan görüşleri değerlendirilmek için ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Kent konseyi kavramı, resmi bir görünüme kavuşuncaya kadar benzer yapılanmalar, kent meclisi, şehir meclisi, kent kurultayı, kent danışma meclisi, kent parlamentosu, kent platformu gibi kavramlarla tanımlanmışlardır. Yapı ve çalışma yöntemi açısından bir kentten diğerine farklılık arz etmekle birlikte kentteki tüm paydaşları bir araya getirip ortak bir akıl oluşturulmasını sağlamaktır (Çukurçayır, Eroğlu ve Sağır, 2015).

Kent Konseyi Organları

26313 Sayılı Kent Konseyi Kanunu, Kent konseylerinin organlarını açıkça ortaya koymaktadır. Bu organlar şu şekildedir:

- ✓ Genel kurul,
- ✓ Yürütme kurulu,
- ✓ Meclisler,
- ✓ Çalışma grupları ve
- ✓ Kent konseyi başkanından oluşmaktadır.

Kent konseyi genel kurulu, kent konseyinin en yetkili organdır. Bu organın üyeleri, kent konseyi yönetmeliğinin 8. maddesinde sayılan üyelerden oluşur. Kent konseyi genel kurulu, her yıl ocak ayında ve eylül ayında yapılacak olan iki toplantıdan az olmamak şartıyla, salt çoğunlukla toplanır. Kent konseyi genel kuruluna kent konseyi başkanı başkanlık yapmaktadır. Başkanın olmadığı hallerde yürütme kurulunda bulunan en yaşlı üye toplantıya başkanlık yapar. Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma ve seçim esaslarını, ilgili Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak şartıyla, çalışma yönergeleri ile belirler.

Yürütme kurulu, genel kurulca, birinci dönem iki, ikinci dönem üç yıl görev yapmak şartıyla seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da bulunduğu en az yedi kişiden oluşmaktadır. Kent konseyi başkanı yürütme kuruluna başkanlık eder. Onun olmadığı durumlarda ise yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder.

Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini belirler ve genel kurulca belirlenen görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı takip eder.

Kent konseyi başkanı genel kurulca seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, ilk dönem iki, ikinci dönem üç yıldır. Kent konseyi görev süresi yürütme kurulunun görev süresiyle paraleldir. Kent konseyi başkanının seçimi şu şekildedir: İlk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu dikkate alınır. İkinci oylamada eğer salt çoğunluk oluşmazsa, bu oylamada en fazla oy alan iki aday için üçüncü tur oylamaya gidilir. Üçüncü oylamada en yüksek oyu alan, başkan seçilmiş olur.

Kent konseyleri, görev alanında olan konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir. Çalışma usul ve esasları genel kurulca oluşturulur. Genel kurulda kabul edilen görüşler değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulmaktadır.

Şanlıurfa Kent Konseyi

Şanlıurfa kent Konseyi 13.07.2005 tarih ve 25874 Sayılı Resmi Gazete de yer alan 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. Maddesi esasında, kent konseyi yönetmeliği esasına göre kurulmuştur. Şanlıurfa Kent Konseyi'nde, Kent Konseyleri Yönetmeliği dikkate alınarak yönetsel yapı sağlanmış, işleyiş kurumsallaşmış ve çalışma gurupları kurulmuştur.

Şanlıurfa Kent Konseyi amacını şu şekilde ifade etmektedir: Kent hayatında, kent vizyonunun, hemşehrilik duygusunun yerleşmesini, kent hak ve hukukunun korunarak, sürdürülebilir kalkınma esaslı, çevreye duyarlı, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, katılım, hesap sorma ve hesap verme, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmektir.

Şanlıurfa Kent Konseyi Meclisleri

5393 sayılı Kanun “Kent Konseyi Yönetmeliği (KKY) ile, kent konseylerinin kuruluşu, amacı, görevleri, çalışma esaslarını, meclis ve çalışma guruplarını düzenlemektedir. Adı geçen meclisler genel olarak engelli, kadın, genç ve çocuk meclisi şeklindedir. Katılım odaklı konseylerin bünyesinde oluşturulan meclisler ile çeşitli gurupların kendileri ile ilgili oluşturulacak plan ve politikalarda söz sahibi olacağı düşünülmüştür. Meclislerle ulaşılmak istenen en temel amaç “ortak akıl” oluşturmaktır (Akçayır ve Biricioğlu, 2021). İlgili yönetmeliğin 4. maddesi meclis ve çalışma gurupların, “kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları” ifadeleri ile açıklamaktadır. Bu anlamda Şanlıurfa Kent Konseyi çeşitli çalışma guruplarından oluşmaktadır. Bu çalışma gurupları şu şekildedir:

- ✓ Engelli Meclisi,
- ✓ Kadın Meclisi,
- ✓ Gençlik Meclisi,
- ✓ Çocuk Meclisidir.

Şanlıurfa Kent Konseyi bünyesinde oluşturulan meclisler ve bu meclislerin ihtiva ettiği hususlar önemlidir. Bu hususlar şu şekilde sıralanabilir:

Engelli Meclisi

Engel-özür; bireyin hayatı boyunca süren cinsiyet, yaş, sosyal ve kültürel unsurlara bağlı bir şekilde toplumda sergilemesi gereken rollerini yetersizlik nedeniyle yerine getirememesi durumudur. Yani belli bir zamanda, belli bir durumda yapması gerekenleri yetersizlik nedeniyle yapamazsa, bu yetersizlik durumu özür-engele dönüşür (Ulutaşdemir, 2007: 120).

5378 Sayılı Engelliler Hakkındaki Kanun engelli tanımını şu şekilde yapmıştır: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duygusal anlamda, farklı düzeylerdeki kayıplardan dolayı toplumsal yaşama tam ve eşit düzeyde katılımı engelleyen ve çevresel şartlardan etkilenen bireydir (Md.3/c).

Dünya engellilik raporuna göre engelli insanların sayısı artmaktadır. Bu durumun en önemli nedenleri arasında nüfusların giderek yaşlanıyor olması – yaşlı bireylerde engellilik olasılığı daha fazladır - ve kalp, diyabete, damar hastalıkları ile akıl hastalığı gibi engellilik kapsamında değerlendirilen kronik sağlık sorunlarının artıyor olmasıdır. Aynı rapor çevrenin engelli bireylerin katılımını kısıtlayan ya da kolaylaştıran faktörler şu şekildedir:

- ✓ Yetersiz Politika ve Standartlar: Tasarlanan politikalar her zaman engelli bireylerin ihtiyaçlarını dikkate almamakta ya da var olan politikalar ve standartlar yerine getirilmemektedir. Söz gelimi, “Herkes için Eğitim Hızlı Yöntem Girişimi Ortaklığı”nda (Education for All Fast Track Initiative Partnership) bulunan 28 ülke bütünleştirici eğitim politikaları açısından değerlendirildiğinde, okullarda engelli çocukların kapsanmasına yönelik 18 ülke, ya sundukları politikalara dair çok az detay vermiş veya engellilerin kapsanmasına hiç göndermede bulunmamıştır.
- ✓ Olumsuz Tutum ve Tavırlar: Bireylerde var olan inanç ve önyargılar; istihdam, eğitim, sağlık ve sosyal katılım gibi konularında engeller oluşturmaktadır. Söz gelimi, öğretmenlerin, yöneticilerinin, diğer çocukların ve hatta ailelerin sergilediği tavırları engelli çocukların özel eğitim okullarının dışındaki okullarda kapsanmasını etkilemektedir. İşverenler de engelli bireylerin engelli olmayan kişilere göre daha az verimli olduğuna yönelik yanlış düşünceleri ve çalışma hayatında engellerin yok edilmesini sağlayan düzenlemeler konusundaki cehalet, istihdam fırsatlarını daha da sınırlamaktadır.
- ✓ Yeterli Hizmet Sağlanmaması: Engelli bireyler bilhassa rehabilitasyon, sağlık, destek ve yardım gibi hizmetlerdeki eksiklikler karşısında savunmasızdır. Örneğin Güney Afrika ülkeleri verilerine bakıldığında, tıbbi rehabilitasyona gereksinimi olan engellilerin sadece % 26-55’inin bu hizmete ulaştığını, yardımcı alet ihtiyacı olanların % 17-37’sinin temin ettiğini ve mesleki eğitime gereksinim duyanların % 5-23’ünün bu hizmete eriştiği görülmektedir. Sosyal politikaya yönelik hizmetlerden yararlanabilenlerin oranı ise %5-24’tür.
- ✓ Hizmet İletimi Sorunları: Engelli bireyler için sağlanan hizmet kalitesini, ulaşılabilirliğini ve yeterliliği etkileyen diğer faktörler, hizmetlerin kötü koordine edilmesi, çalışan sayısının yetersiz ve niteliklerinin zayıf olmasıdır.
- ✓ Yetersiz Finansman: Politika ve planların hayata geçmesi için ayrılan kaynaklar çoğu zaman yetersizdir. Etkin finansman olmayışı, milli geliri ne kadar olursa olsun bütün ülkelerde sürdürülebilir hizmetlerin sunulmasında engel olan en temel unsurdur. Söz gelimi, yüksek gelirli ülkelerde, engelli bireylerin % 20 ila % 40’ı gereksinim duyduğu desteklerden çoğu zaman yoksundur.
- ✓ Yetersiz Erişilebilirlik: Çoğu mekan, ulaşım sistemi ve bilgi edinme tüm bireyler açısından erişilebilir değildir. Engelli bireyin iş arama noktasında cesaretinin kırılmasının ya da sağlık hizmetlerinden geri planda kalmasının en önemli sebebi ulaşım erişememektir.
- ✓ Danışma ve Katılım Yetersizliği: Engelli kişilerin, birçoğu kendi hayatlarını doğrudan etkileyen konularda karar alma aşamalarına katılımdan dışlanmaktadır. Söz gelimi, engelli bireyler, evde bakım gibi hizmetlerin nasıl sunulacağına dair yeterli seçim hakkına ve etkiye sahip değildir.
- ✓ Veri ve Bulgu Eksikliği: Engellilikle ilgili sağlam ve karşılaştırılabilir bulgu, veri ve uygulanan programlara yönelik eksiklik, kavrayış ve eylemleri engelleyebilir. Halbuki toplumda var olan engelli bireylerin sayısını bilmek, insanları engelleyen bariyerleri yok etmek ve engellilerin toplumla bütünleşmesine imkan sağlayan hizmetleri geliştirebilir.

Nüfus ve Konut Araştırması sonuçlarına göre, Türkiye’de en az bir engeli olan (3 ve daha yukarı yaş) nüfusun oranı % 6,9 (4.876.000 kişi)’dur. Erkeklerde %5,9 olan bu oran kadınlarda %7,9’dur (Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni, 2021). Engelli bireylerin yaşamlarını iyileştirme ve katılım sağlamaya yönelik politika ve programlar üzerinde çalışılmaktadır. İnsan Hakları beyannamesi (1984), Engellilerin Haklarına Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (2008), Dünya Engellilik Raporu gibi. Bu düzenlemelerle birlikte özellikle yerelde oluşturulan “Engelliler Meclisi” bireylerin hayatlarını devam ettirdikleri kentte, kent ve hemşehricilik bilincinin oluşması, sürdürülebilirlik, yaşanabilirlik, katılımcılık, kent hakları konusunda bilinçli olma, kentle ilgili sorunlara çözüm üretebilme, düşüncelerini ifade edebilme, karar alma gibi süreçlerde aktif bulunmalarını sağlayan bir platformdur (Bıyıklar, 2023). Şanlıurfa Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 14. maddesi a bendi, kent konseyi, görev alanına giren konularla meclisler ve çalışma grupları oluşturabilir şeklinde açıklığa bağlamıştır. Bu bağlamda kentin kırılğan gruplarından olan engelli bireylerin de, kent yaşamında aktif rol almasını, karar alma ve uygulama süreçlerine katılımını ve kentli olma bilincinin yerleşmesi adına engelliler meclisi oluşturulmuştur. Engelliler meclisinde biri koordinatör olmak üzere toplam 16 üye görev yapmaktadır. Bu kapsamında engelliler meclisi Şanlıurfa özelinde birtakım kararlar almakta ve çeşitli etkinlikler düzenlemektedir. Örneğin bu etkinliklerden biri kapsamında büyükşehir ve merkez ilçe belediyeleri yapılan bir iş birliği kapsamında cam kemik, kelebek hastalığı ve kötürümlükleri olan engelli çocuklara eğitim tableti hediye edilmiştir. Sık sık engelli dernekleri ziyaret edilerek engelsiz kent yaratma vizyonu esaslı, engelli bireylerin sorunları incelenerek, engelli bireylerin kent yaşamında engel teşkil eden sorunları istişare edilmektedir. Aynı zamanda çeşitli etkinliklerde derece alan engelli bireylerin başarıları kutlanarak, onların

çalışma alanlarında daha fazla motive olmaları desteklenmektedir. Engelli bireylerin kent yaşamında daha fazla var olmaları, katılım esaslı bakış açısıyla farkındalık esaslı çeşitli ziyaretler, yürüyüşler, video gösterimi ve kısa film gösterimi gerçekleştirilmiştir.

Kadın Meclisi

Kentlerde vatandaşlara yönelik hizmetlerin saptanmasında cinsiyet körü kararların ve politikaların belirlendiği ve kentsel hizmetleri kullanırken kadınların erkeklere göre dezavantajlı olduğu çok sık dile gelmektedir (Akçayır ve Biricikoğlu, 2021: 108).

Kent konseyi kadın meclisleri çok önemli işlev ve amaçlarla oluşturulmuştur. Kadın meclislerinin en temel işlevi, kadınların kent hayatında gereksinimlerinin ve taleplerinin doğru ve açık bir şekilde analiz edilmesi ve bunların yetkili yerel yönetimlere aktararak çözüm üretilmesidir.

Türkiye’de seçimle yerel ve ulusal karar alma mekanizmalarına gelen kadınların oransal varlıklarının hayli düşük olması, kadınların bu meclislerde de etki düzeylerinin yetersiz olmasına neden olmaktadır (Sancar, 2008: 174). Bu anlamda kent konseyi kadın meclisleri hem kentsel karar alma süreçlerinde etkin olabilme hem de kamuoyu aracı olması açısından önemli olduğu görülmektedir. Bu sebeple yerel ve genel seçim öncesinde kadın adayların bu meclislerde yapılan etkinliklerde yer aldıkları görülmektedir.

Kent konseylerinin oluşum amaçları dikkate alındığında, kentin sınırları içinde yaşayan ve kentsel hizmetlerden yararlanan bireylerin yaşadıkları kent ile ilgili fikir ve düşüncelerini ifade etmesi, katılım, yönetim, sürdürülebilir kalkınmayı sağlama yönünde, sivil toplum ve yerel yönetimleri aynı platformda bir araya getirmeyi amaçlamaktadır (Örselli, Bayrakçı ve Kahraman, 2016: 991).

Yapılan bir çalışmada, kadın meclisine sunulan taleplerin genelde sosyal yardımlarda yoğunlaştığı, fakat meclisin kurumsallaşmada yeterli düzeyde olmadığı, meclis çalışmalarının bireysel düzeyde kaldığı, belediye ile meclis ilişkilerinde kişisel ilişkilerin ön plana çıktığı sonucuna ulaşılmıştır (Akçayır ve Biricikoğlu, 2021).

Bu anlamda Şanlıurfa Kent Konseyi Kadın Meclisinde 1 koordinatör olmak üzere toplam 25 üye bulunmaktadır. Meclis, kadınların kent yaşamında daha fazla görünür olmaları, katılım esaslı bakış açısıyla farkındalık esaslı çeşitli çalışmalar düzenlemiştir. Bunlardan biri “Biz Bize” Projesi ile toplam 4726 kadınla bir araya gelerek çocukların gelişiminde annenin rolü, önemi ve sağlıklı hayat, kadın sağlığı, hijyen konularında söyleşiler gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda kadim kent Şanlıurfa’nın kültür ve değerlerini Şanlıurfalı kadınlara tanıtmak amacıyla, kadın ve çocuklara yönelik Göbeklitepe ve Halfeti kültür gezileri düzenlenmiştir.

Farklı siyasi tipolojilerden üç İstanbul ilçesinde kent konseyi kadın meclis üyeleri ile yapılan bir alan araştırmasında, katılımcılar kadın meclislerini, kadının yönetime katılımı, ekonomik bağımsızlığı ve sosyal içerikli konuları ele alması bakımından yararlı görmekte fakat, meclislerde alınan kararların uygulamaya yeterince geçmediğini düşünmektedir (KA-DER, 2020).

Gençlik Merkezi

Ekonomik, toplumsal, psikolojik ve kültürel açıdan düşünüldüğünde farklı tanımları söz konusu olsa da birey hayatının bir dönemini genç olarak sürdürür. 1990’lı yılların sonundan itibaren farklı bir alan olarak değerlendirilse de gençlik çok fazla çalışmanın yapıldığı konulardandır (Kocaman, 2021: 10).

Gençlik merkezleri gönüllülük ilkesi ile oluşturulmuştur ve Yerel Gündem 21 oluşumunun ülke kapsamında olgunlaşma hareketi ile paralellik arz eder (Göktolga ve Batar, 2017: 44).

Şanlıurfa Gençlik Merkezi, biri koordinatör olmak üzere toplam 22 üye ile birlikte faaliyetlerini sürdürmektedir. Gençlik merkezi, adalet, eşitlik, gönüllülük ve şeffaflık gibi ilkeler kapsamında faaliyetlerini sürdürmektedir. Gençlik merkezinin süreç içerisinde gerçekleştirdiği etkinlikler bulunmaktadır. Bunlardan biri “Bir gençlik bir gelecektir” projesidir. Bu proje kapsamında yaklaşık 10 bine yakın gençle bir araya gelinerek çeşitli konularda konuşmalar düzenlenmiş ayrıca Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile protokol imzalanarak toplumda şiddet ve şiddetin önlenmesine yönelik seminerler verilmiştir. Bir diğer çalışma “Eğitim Özel, Gelecek Güzel” başlığı ile gençlere yönelik akademik kariyer amaçlı toplantılar kapsamında gençlerle bir araya gelinmiştir.

Yapılan diğer etkinler incelendiğinde, “Kenti İnşa Nesli İhya” sloganı kapsamında genç ve çocuklara ulaşılarak, adab-ı muâşeret, değerler eğitimi, tarih ve kültürle ilgili söyleşiler yapılmıştır. Bunların dışında, amatör olarak faaliyet eden spor kulüplerine eğitim seminerleri, “Kültür Yolu” Projesi kapsamında gençlere yönelik turistik geziler, kırsal kesimde yaşayan çocuk ve gençlere okuma alışkanlığı kazandırmak amacıyla kitaplar dağıtılmıştır.

Çocuk Meclisi

Karsten (2002), çocukların kamusal (yetişkin) alanlardan dışlanmasını engellemek ve çocuk katılımının daha “anlamlı” olmasını sağlamak için çocuklara yönelik katılım etkinliklerin gerçekleşmesinin faydalı olacağı düşüncesini savunmaktadır (Öktem, Akpınar ve Küçük, 2020: 227).

Şanlıurfa Kent Konseyi Çocuk Meclisi, çocukların da kent hayatında ve kent yönetimine aktif bir şekilde yer almaları, kendileri ve kente dair sorunlara çözüm üretmek ve çocukların yönetime katılması noktasında kurumsallaşmayı sağlamak için oluşturulmuştur. Çocuk meclisi üyeleri ilk ve orta dereceli okulların temsilcilerinden ve çocukların, çocuklarla ilgili kamu kurumları temsilcilerinden oluşmaktadır. Meclisin yapısına bakıldığında, 1 koordinatör, 1 başkan, 1 başkan yardımcısı, 2 katip üye olmak üzere toplam 25 üyeden oluşmaktadır. Meclis çalışmaları kapsamında, çeşitli spor etkinlikleri, kitap okuma alışkanlığının kazanılması ve yerleşmesine yönelik kitaplar dağıtılmış, çeşitli kültürel ve turistik geziler düzenlenmiştir.

SONUÇ

Kent konseyi dünyada ve ülkemizde önemli amaçlarla oluşturulmuş yapılardır. Yerel yönetimlerde katılımın en etkili ve güçlü platformlarından biri olarak düşünülen kent konseyleri, kentlerin eylem plânları oluşumunda ve karar süreçlerinde kentte yaşayanların katılımı noktasında en önemli mekanizmadır.

Kent konseyleri, merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve sivil toplum etkileşimiyle oluşturulmuş bir yapıdır. Kentin kalkınma hedef, sorun ve önceliklerinin açıklığa kavuştuğu ve tartışıldığı bir platformdur. Aynı zamanda hemşehrilik bilincinin geliştirilerek, kentin hak ve hukukunun korunması düşüncesi ve katılımcı demokrasiyi dikkate alan bir yaklaşımdır. Kısaca kent konseyleri, geniş bir kitlesinin katılımı ile yerel düzeyde seçilmiş karar mercilerinin çalışmalarını destekler.

Şanlıurfa Kent Konseyi, kent hayatında, kent vizyon ve hemşehrilik bilincinin oluşturulması, kent hakkının güvencede olması ve sürdürülebilir yerinden yönetimi hayata geçirmek amacıyla kurulmuştur. Kent konseyi bünyesinde var olan toplam dört meclis faaliyettedir. Bunlar, engelli meclisi, kadın meclisi, çocuk meclisi ve gençlik meclisidir. Kent konseyinin resmi sitesi incelendiğinde sitede meclislerin isim ve üyelerine yer verilmiştir. Ayrıca kent konseyi yönetmeliği sitede kamuoyu ile paylaşılmıştır. Fakat meclislerin oluşumu, seçimi ve meclislere ait yönetmelik ya da düzenlemelerin olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda kent konseylerini daha işler kılmak adına, meclislere ait düzenlemeler sitede paylaşılmalı, meclislerin amaçları doğrultusunda etkinlikler yapılmalıdır. Çeşitli tanıtım ve bilgilendirme toplantıları ile gönüllü katılım sağlanmalı ve teşvik edilmelidir.

Kent konseyleri, kadın meclisleri; kadınların kent hayatında daha etkin olmaları, yerel yönetimin sağlanması, yerel hizmet sunumunda yerel yönetim birimleri ile işbirliği içerisinde olunmasına, kadın temsiliyeti ve etkinliğiyle yerel demokrasinin güçlenmesinde önemli bir role sahiptir. Fakat yapılan etkinlik ve faaliyetlere dikkat edildiğinde Şanlıurfa Kent Konseyi kadın meclisinin yerel anlamda etkili bir aktör olmadığı görülmektedir. Bu noktada yapılacak olan eylem planları ya da yapılacak bir çalıştay ile ülkemizde ve Şanlıurfa’da değişimlerin araştırıldığı, bilim insanları ile kent konseyi gönüllü üyelerinin bir araya gelmesi sağlanabilir. Bu etkinlik Şanlıurfa’da kadın sorunlarının neler olduğu ve bu noktada neler yapılabileceği noktasında önemli bir yol haritası oluşturacaktır.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre 2023 yıl sonu itibarıyla Şanlıurfa’nın genç nüfus oranı yaklaşık %18.5 olarak açıklanmıştır (TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2023). Ayrıca Şanlıurfa Harran Üniversitesi’nde eğitim öğretime devam eden yaklaşık 30 bine yakın öğrenci bulunmaktadır. Sahip olunan bu potansiyel çok daha etkin değerlendirilmeli ve gençlerin kent yaşamına ve sorunlarına aktif katılım sağlaması adına, gençler tarafından çeşitli araçlar ya da platformlar oluşturularak gençlerin yönetişimin gerçekleşmesi sürecinde tam katılımı sağlanmalıdır.

Öte yandan, kent konseylerinin hem üyelerine hem de vatandaşa tam olarak amaçları, ilkeleri, işlevleri ve önemi açıklanmalı, bu anlamda bilgilendirme toplantıları yapılmalı, sosyal medya, kitle iletişim araçları, yazılı ve görsel yayın organlarının bu amaçla etkin kullanımının sağlanması gerekmektedir. Meclislerin, proje yapım aşamalarında kolay hareket edebilmeleri ve alınan kararları hayata geçirebilmeleri için meclislere finansal destek ya da bütçe tahsisi sağlanmalıdır.

Kent konseyi tarafından birçok kesime hitaben sosyal fayda amaçlı etkinlik yapıldığı dikkati çekmektedir. Yapılan bu etkinliklerin yanında, kent konseyinin oluşum amaç ve hedeflerine yönelik, örneğin katılım amaçlı ya da hemşehrilik bilincinin oluşumuna ve yerleşmesine yönelik, kent hak ve hukukunun güvence altına alınmasına yönelik etkinlik ve toplantılar düzenlenmelidir. Kağıt üzerinde alınan kararların hayata geçmesi ve uygulama konusunda istenilen seviyeye erişilmesi sağlanmalıdır.

Şanlıurfa Kent Konseyi, yeni bir 'Şanlıurfa markası' yaratma adına yapılan çalışmalara yenilerini ekleyerek, kentte faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirip kent konseyi STK işbirliğine dayanan faaliyetler artırılmalıdır.

Ayrıca kent konseylerine katılım adına yapılan çalışmalar, alınan kararlar ve bütçe harcamaları kamuoyu ile paylaşılmalıdır. Bu hesap verebilir olmanın ve açıklığın bir gereğidir. Konsey çatısı altında yapılan toplantılara halkın ve özellikle paydaşların katılımı adına bilgilendirme yapılmalı, toplantılar halka açık olmalı ve alınan kararlarda demokrasinin işler olması ve farklı fikir ve düşüncelerin sürece yansması sağlanmalıdır.

Unutulmamalıdır ki kent konseyleri katılım ve yönetişimin sağlanmasında etkili birer mekanizma rolündendir. Bu anlamda Şanlıurfa'da kent konseyi ve çalışmalarına daha etkileşimci ve geniş perspektiften bakış açısının egemen olması, kent konseylerine karşı daha ilgili ve katılımcı mekanizmaların oluşmasına ve yerel yönetimin daha etkin ve işler olmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Biricikoglu, H., & Akçayır, G. (2021). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanmasında Kent Konseyi Kadın Meclisinin Rolü: Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi Örneği. *Journal of Political Administrative and Local Studies*, 4(2), 106-131.

Akpınar, M. (2011). Gün Işığında Yönetim Açısından Türk Kamu Yönetiminde Açıklık Ve Şeffaflık Sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 235-261.

Alav, O. (2019). Kamu Yönetim Yapılarında Hukuk Etik İlişkisi ve Öne Çıkan Sorun Alanları. *Dünya Multidisipliner Araştırmalar Dergisi*, 2019 (2), 39-60.

Arslaner, H., & Karaca, Y. (2017). Türkiye Kamu Yönetiminde Yönetişim Algisi: Aydın İli Vergi Dairelerinde Bir Uygulama. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(4), 128-151.

Ateş, H. (2008), Yeni Kamu İşletmeciliği Bağlamında Hesap Verebilirlik, Kamu Yönetiminde Yeni Vizyonlar Bekir Parlak, (Ed). Ankara: Turhan Kitabevi.

Ateş, H., & Buyruk, G. C. (2018). Bir İyi Yönetişim İlkesi Olarak Katılımcılık ve Türk Kamu Yönetiminde Katılımcılığın Konumu. *Ombudsman Akademik (1)*, 81-98.

Aydın, A. H. (2016). *Kamu Yönetimine Giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Barış, A. (2020). Uluslararası Ekonomik Kuruluşların Yönetişim Yaklaşımı. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 415-438.

Batar, H., & Göktolga, O. (2017). Gençlerin Toplumsal, Kültürel ve Siyasal Hayata Katılımı: Malatya Kent Konseyi Gençlik Meclisi Örneği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 5(13), 39-58.

Bayramoğlu, S. (2002). Küreselleşmenin Yeni Siyasal İktidar Modeli: Yönetişim. *Praksis Dergisi*, 7, 85-116.

Bıyıklar, B. (2024). Kentlilik Bilinci ve Engelliler Meclisleri: Bozcaada Belediyesi Kent Konseyi Engelliler Meclisi Örneği. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 45-54

Bıçer, T. (2006). *Yüksek Öğretimde Yönetişim (Governance) Ve Türkiye İçin Öneriler, (Yüksek Lisans Tezi)*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İzmir.

Biricikoglu, H., & Akçayır, G. (2021). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanmasında Kent Konseyi Kadın Meclisinin Rolü: Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi Örneği. *Journal of Political Administrative and Local Studies*, 4(2), 106-131.

Bozkurt, Ö. & Ergun T. (2014). Kamu Yönetimi Sözlüğü. Seriyse Sezen (Ed.). Ankara: TODAİE Yayınları.

- Çelik, A. (2013). Kent Yönetimi Bağlamında Kent Konseyinin İşlevleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(2), 215-229.
- Çiçek, Y. (2014). Geçmişten Günümüze Türkiye’de Yerel Yönetimler. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 53-64
- Çukurçayır, P., Eroğlu, Y., & Sağır, A. (2015). Yerel Yönetişim, Katılım Ve Kent Konseyleri. *Yerel Politikalar (1)*.
- Demirkıran, Ö., Eser, H. B., & Keklik, B. (2011). Demokrasinin Tabana Yayılması, Yönetimde Şeffaflık Ve Hesap Verebilirlik Bağlamında Bilgi Edinme Hakkı Kanunu. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 3(2), 169-192.
- Dilaveroğlu, A. (2020). Yönetişim İlkeleri Ve Yerel Yönetimler Mevzuatına Yansımalar. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 45-63.
- DPT, (2007). Dokuzuncu Kalkınma Planı Kamuda İyi Yönetişim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.
- Dur, İ.S. (2011). Yerel Yönetişim ve Kent Konseyleri, (Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni (2021).
https://www.aile.gov.tr/media/88684/eyhgm_istatistik_bulteni_temmuz2021.pdf,
- Erkul, H., Baykal, T., & Kara, H. (2013). Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22), 85-105.
- Eryılmaz, B. & Biricikoğlu, H. (2011). Kamu Yönetiminde Hesap Verebilirlik ve Etik, *İş Ahlakı Dergisi*, 4(7), 19-45.
- Eryılmaz, B. (2014). *Kamu Yönetimi*. İstanbul: Umuttepe Yayınları.
- Göymen, K. (2000). Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Yönetişim: Gereksinmeler, Önergeler, Yönelimler. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 9(2), 3-13.
- Gül, S.K. (2008).Kamu Yönetiminde Ve Güvenlik Hizmetlerinde Hesap Verebilirlik. *Polis Bilimleri Dergisi Cilt:10 (4)*, 71-94.
- Güran, S. (2011). Yönetimde Açıklık. *İdare Hukuku Ve İlimleri Dergisi*, 3(1-3), 101-112 Huher, J.& Shah A. (1998). Applying a simple measure of good governance to the debate on fiscal decentralization. *Policy resarch Working Paper Series*, The World Bank, No: 1894.
- KA-DER (2020), Kent Konseyi Kadın Meclisleri İzlenmesi, Kadın Adayları Destekleme Derneği Yayınları, İstanbul.
- Kocaman, Ö. (2021). Slovenya Ve Türkiye’deki Yerel Gençlik Politikalarının Karşılaştırılması: Belediye Gençlik Merkezleri Örneği, (Yüksek Lisans Tezi), İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı
- Koçak, S. Y. (2010). Kamu Yönetiminde Açıklık İçin Bilgi Edinme Hakkı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(23), 115-125
- Kelly, E. V. (2010). Governance Rules! - The Principles of Effective Project Governance. *Originally published as a part of 2010 PMI Global Congress Proceedings – Washington DC*.
- Öktem, M. K., Akpınar, İ. E., & Küçük, H. (2020). Yerel Yönetimlerde Çocuk Katılımı: Kâğıthane

- Çocuk Meclisi Örneği. Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, 8(1), 218-248.
- Örselli, E., Bayrakçı, E. & Kahraman, S. (2016). Yerel Yönetişim Ve Kadın Meclisleri: Karatay Kadın Meclisi Örneği. *Turkish Studies*, 11(2), 985-999.
- Özer, M. A. (2006). Yönetişim Üzerine Notlar. *Sayıştay Dergisi*(63), 59-89.
- Özer, M.A. & Önen, M. (2017). *200 Soruda Kamu Yönetimi*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sağır, M. (2003). “Küreselleşme Süreci ve Siyasal Katılımda. Yeni Arayışlar: Yerel Gündem 21 Antalya. Kent Konseyi Kadın Meclisi”. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 12, (4): 28-41.
- Sancar, S. (2008). Türkiye’de kadınların siyasal kararlara eşit katılımı. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*. 2(4), 173-184
- Sözen, S. (2005). *Teori ve Uygulamada Yeni Kamu Yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şamdan, Y. (2023). Türk Kamu Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 6(3), 926-942.
- TEPAV, (2008). “Yönetişim ve Katılım Etkili Katılım İçin Araçlar, Yöntemler, Mekanizmalar”. Stratejik Yerel Yönetişim Projesi, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Yönetişim ve Katılım Rehberi, Başak Matbaa, Ankara.
- TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2023,
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2023-53677>
- Tunçer, P. (2018). *Yönetim ve Organizasyon*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Ulutaşdemir, N. (2007). Engelli Çocukların Eğitimi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2(5), 119-130.
- Uysal, Y., & Atmaca, Y. (2018). Türkiye’deki Merkezi ve Yerel Yönetim İlişkilerinin Yönetişim Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 411-424.
- 26313 Sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006,
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10687&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>